

SPLETNI SEMINAR

5. javni razpis za podukrep 4.2 Podpora za naložbe v predelavo, trženje oziroma razvoj kmetijskih proizvodov za leto 2019

ARSKTRP, Ljubljana, 11. 3. 2019

PROGRAM
RAZVOJA
PODEŽELJA

www.program-podezelja.si

Objava javnega razpisa

- **5. javni razpis za podukrep 4.2** je bil objavljen v Uradnem listu RS, št. 7/19, 1. 2. 2019.

Predmet podpore so naložbe v:

- a) predelavo kmetijskih proizvodov v kmetijske proizvode iz Priloge I. Pogodbe o delovanju Evropske unije,
 - b) predelavo kmetijskih proizvodov v nekmetijske proizvode,
 - c) trženje kmetijskih proizvodov iz lastne pridelave in predelave.
- Okvirna višina razpisanih sredstev **15 mio EUR**, od tega:
 - 6 mio EUR za nosilce kmetij ali nosilce dopolnilne dejavnosti na kmetiji, ki niso nosilci kmetije (sklop A) ter
 - 9 mio EUR za s.p., zadruge, zavode in gospodarske družbe (sklop B).
 - Vnos vloge v elektronski sistem in vložitev vloge od 25. 2. 2019 do 29. 5. 2019.
 - Upravičenec lahko vloži več vlog.

Struktura javnega razpisa

- V javnem razpisu niso navedene določbe iz uredbe.
- Upoštevajo se priloge investicijske uredbe: Katalog kršitev in sankcij, Opis ekonomskih meril za izbor vlog..., Poročilo o izpolnjevanju ciljev, Seznam problemskih območij PRP 2014-2020 in Obvezne vsebine elaborata „Prispevek naložbe k povečanju okoljske učinkovitosti“.
- Priloge javnega razpisa so Podrobnejša vsebina poslovnega načrta in Seznam skupne rabe naložbe.
- Vzorec prijavnega obrazca vključuje 18 prilog z dokazili. Novost je priloga 12 Dokazila ob vložitvi zahtevka za izplačilo sredstev.

Predelava/trženje

- **Predelava kmetijskih proizvodov v kmetijske proizvode**
pomeni vsak postopek na kmetijskem proizvodu, razen postopkov, potrebnih za pripravo živalskega ali rastlinskega proizvoda za prvo prodajo - zlasti: rezanje sadja in zelenjave, priprava kaše iz sadja in zelenjave, luščenje in mletje semen.
- **Predelava kmetijskih proizvodov v nekmetijske proizvode**
pomeni vsak postopek na kmetijskem proizvodu, katerega rezultat je proizvod, ki ni zajet v Prilogi I Pogodbe: kakav, čokolada, testenine, kruh, peciva, sladice, juhe, sladoled, pivo, vermut.
- **Naložbe v trženje kmetijskih proizvodov** se nanašajo na:
 - kmetijske proizvode upravičenca, ki mora biti vpisan v RKG,
 - predelane kmetijske proizvode iz lastne predelave upravičenca.

Trženje

Trženje kmetijskih proizvodov pomeni:

- imeti na zalogi ali razstavljeni z namenom prodaje, ponujati za prodajo, dobavljati ali na kateri koli drug način dajati na trg,
- razen prve prodaje primarnega proizvajalca prodajnemu posredniku ali predelovalcu ter vse dejavnosti, s katerimi se proizvod pripravi za tako prvo prodajo.
- **Prodaja**, ki jo opravi primarni proizvajalec končnemu potrošniku, se opravlja v ločenih, za to namenjenih prostorih:
 - na naslovu ali sedežu kmetijskega gospodarstva ali pravne osebe,
 - na lokaciji proizvodnega ali predelovalnega obrata,
 - v prodajnih prostorih zadruga - prodaja proizvodov njenih članov,
 - na premičnih prodajnih stojnicah,
 - v mobilnih prodajalnah ali
 - namenskih aparatih za prodajo.

Trženje

- **Degustacijski prostor** je prostor, v katerem se izvaja predstavitev oziroma pokušnja kmetijskih proizvodov iz lastne pridelave oziroma predelave, ki so predmet trženja.
- **Degustacija** se nanaša na lastne pridelke in proizvode. Ni prodaja izdelkov z drugih kmetij in ni gostinska dejavnost.
- **Prodaja** kmetijskih proizvodov **in degustacija** kmetijskih proizvodov se **ne smeta izvajati v istem prostoru.**

Upravičenci

- Upravičenec je lahko:
 - a) nosilec kmetije,
 - b) nosilec dopolnilne dejavnosti na kmetiji, ki ni nosilec kmetije,
 - c) samostojni podjetnik posameznik,
 - č) zadruga,
 - d) zavod,
 - e) gospodarska družba.

Posebni pogoji:

- Zahteva se dovoljenje za opravljanje dopolnilne dejavnosti na kmetiji.
- Če ima upravičenec živilski obrat, mora biti vpisan v register obratov razen, če upravičenec vlaga vlogo za naložbo v gradnjo objekta in pred oddajo vloge ni imel živilskega obrata.

Mladi kmet

- **Mladi kmet** (višji delež podpore 20 %) je fizična oseba, ki je:
 - prvič vpisana kot nosilec kmetijskega gospodarstva v RKG v obdobju pet let pred oddajo vloge in je ob oddaji vloge stara od 18 let do vključno 40 let in
 - ima ustrezno poklicno znanje in usposobljenost v skladu s pomočjo za zagon dejavnosti za mlade kmete iz PRP.
- Za mladega kmeta šteje tudi pravna oseba, ki je nosilec KMG in izključni lastnik vseh nepremičnin, ki sestavljajo KMG pri čemer nadzor nad to pravno osebo izvaja fizična oseba.

Upravičenci

- Upravičenec mora v koledarskem letu pred oddajo vloge ustvariti primeren prihodek v višini minimalne plače v RS na polnovredno delovno moč v letu 2018, ki je 10.113,48 EUR (ne velja za nosilca majhne kmetije).
- Zahtevajo se podatki iz zadnjega izkaza poslovnega izida oziroma iz zadnjih standardnih rezultatov FADN ali pokritja.
- V koledarskem letu pred vložitvijo vloge na javni razpis mora zagotavljati obseg dela v višini najmanj:
 - 0,5 PDM v primeru enostavnih naložb ter
 - 1,0 PDM v primeru zahtevnih naložb.
 - Upoštevajo se tudi skupine ali organizacije proizvajalcev, ki so priznane v skladu s predpisi, ki urejajo priznanje.

Velikost naložbe in obseg dela

- **Enostavne naložbe** do vključno 200.000 eurov skupne priznane vrednosti naložbe;
- **Zahtevne naložbe** nad 200.000 eurov skupne priznane vrednosti naložbe.
- Priznana vrednost naložbe je vrednost celotne naložbe brez DDV.
- Naložbe, ki jih izvedejo nosilci majhnih kmetij so do vključno 50.000 EUR skupne priznane vrednosti. Nosilec kmetije ima v letu 2018 prihodek iz poslovanja, ki je enak ali višji od 4.000 EUR in nižji od 10.113,48 EUR na polnovredno delovno moč.

Upravičene naložbe

Do podpore so upravičene naložbe v:

- a) ureditev objektov oziroma nakup opreme za namen predelave kmetijskih proizvodov ali trženja kmetijskih proizvodov,
- b) ureditev skladiščnih kapacitet oziroma nakup opreme,
- c) ureditev objektov oziroma nakup opreme za oskrbo z vodo, za varčno uporabo vode, shranjevanje vode (vsaj 10 m³), ureditev greznic in čistilnih naprav, naprav za obdelavo odpadnih voda,
- č) ureditev objektov oziroma nakup opreme za proizvodnjo električne in toplotne energije za lastno porabo
- d) nakup opreme za posodobitev energetsko učinkovitih ogrevalnih sistemov in energetsko varčnejše opreme ter rekonstrukcijo objektov, ki prispevajo k zmanjšanju toplotnih izgub,
- e) nakup opreme in naprav, ki povečujejo varnost pri delu.

Upravičene naložbe

Dodatno:

Za predelavo so upravičene tudi naložbe v nakup mobilnega predelovalnega obrata in naložbe v obrat za uporabo stranskih proizvodov, ostankov in drugih neživilskih surovin - mobilni predelovani obrat mora biti zaokrožena tehnološka celota.

Za trženje so upravičene tudi naložbe v:

- ureditev prodajnih in degustacijskih prostorov,
- nadgradnjo lastnih mobilnih prodajaln oziroma nakup pripadajoče opreme,
- namenske aparate za prodajo ter
- opremo prevoznega sredstva za namen dostave in ohranjanja kvalitete kmetijskih proizvodov.

Naložbe v proizvodnjo električne in toplotne energije

- Podpira se proizvodnjo **električne** in **toplotne energije** za potrebe predelovalnega obrata, če so del naložbe v ureditev objektov in ni namenjena prodaji iz:
 - biomase - lesna biomasa,
 - energije vetra, vode ter geotermalne energije.
- Ne podpira se proizvodnje bioplina in električne energije iz sonca.
- Skupna količina proizvedene energije v koledarskem letu pred vložitvijo vloge ne presega porabe energije v tem letu. Možna je oddaja viškov v omrežje in sprejem do izravnave.
- Obvezna je vgradnja števca porabe električne oziroma toplotne energije.

Dokazovanje učinkovite rabe energije

Za naložbe v nakup opreme za **posodobitev energetske učinkovitih ogrevalnih sistemov**, nakup energetske varčnejše opreme ter **rekonstrukcijo objektov**, ki prispeva k zmanjšanju toplotnih izgub z uporabo materialov z večjo toplotno izolativnostjo se mora zagotoviti vsaj 10 % zmanjšanje porabe energije na ravni objekta, kar se izkazuje z:

- a) elaboratom gradbene fizike, če gre za naložbo v rekonstrukcijo zahtevnih in manj zahtevnih objektov,
 - b) energetskim pregledom v skladu s Pravilnikom o učinkoviti rabi energije v stavbah (PURES), če gre za naložbo v nakup opreme ali rekonstrukcijo nezahtevnih objektov.
- Uveljavlja se za nakup opreme in rekonstrukcijo, ne pa za vzdrževanje, ker ni naložba v osnovna sredstva.

Gradnja

V tem javnem razpisu se upoštevajo določbe novega Gradbenega zakona:

- Ureditev objekta, ki je novogradnja, rekonstrukcija, sprememba namembnosti, ki je povezana z rekonstrukcijo objekta, in odstranitev objekta in
- Rekonstrukcija objekta, ki je spreminjanje tehničnih značilnosti obstoječega objekta - spreminjajo se konstrukcijski elementi, zmogljivost ali izvedejo druge njegove izboljšave, gabariti objekta se praviloma ne povečajo, lahko pa se zmanjšajo.
- Za ureditev **zahtevnih** ali **manj zahtevnih objektov** se predloži:
 - veljavno pravnomočno gradbeno dovoljenje in
 - PZI ter
 - popis del in projektantski predračun.
- Za ureditev **nezahtevnih objektov** se predloži veljavno pravnomočno gradbeno dovoljenje.

Oprema

- Če gre za naložbo v **nakup opreme za obstoječi objekt**, ki je **zahtevni ali manj zahtevni objekt**, mora predložiti:
 - veljavno pravnomočno gradbeno dovoljenje, ali
 - uporabno dovoljenje.
- Če gre za naložbo v **nakup opreme za obstoječi objekt**, ki je **nezahtevni objekt**, mora predložiti veljavno pravnomočno gradbeno dovoljenje za nezahtevni objekt.

Vzdrževalna dela objektov (namestitve oziroma vgradnje opreme, strojev in naprav) so upravičena če se izvedejo sočasno z nakupom notranje opreme objektov in so v povezavi z namestitvijo oziroma vgradnjo notranje opreme objektov.

Opis stanja, fotografije, skice

- Če se naložba nanaša na:
 - ureditev **enostavnega objekta** se mora predložiti opis stanja pred naložbo in fotografije zemljišča, na katerem se bo izvajala naložba,
 - ureditev **nezahtevnega** objekta, se mora predložiti tudi dokumentacijo za pridobitev GD za nezahtevni objekt,
 - nakup pripadajoče **opreme** objekta, se mora predložiti fotografije objekta in prostora, v katerem bo oprema nameščena, ter skico postavitve opreme v prostoru, v katerem bo oprema nameščena.
- Če gre za naložbe v ureditev **enostavnih** ali **nezahtevnih objektov z večjo uporabo lesa**, mora predložiti tloris in prerez objekta z navedbo konstrukcijskih elementov objekta.

Obvezne priloge k vlogi, dokazila na elektronskem nosilcu

Priloge, brez katerih se vloga zavrže brez pozivanja na dopolnitev:

- poslovni načrt, razen za naložbo nosilca majhne kmetije,
 - PZI ter popis del in projektantski predračun, če se naložba nanaša na ureditev zahtevnega ali manj zahtevnega objekta,
 - dokumentacija za pridobitev gradbenega dovoljenja za nezahtevne objekte.
-
- Priloge se lahko predložijo na elektronskem nosilcu.

Vlagatelj ima lahko ob oddaji vloge na javni razpis do 50 eurov neporavnanih zapadlih davčnih obveznosti do države.

Izvajanje naložbe pred oddajo vloge

- Izvajanje naložbe v predelavo kmetijskih proizvodov v kmetijske proizvode ali trženje:
 - naložba se lahko začne izvajati po vložitvi vloge,
 - stroški materiala, opreme ali drugih del, nastali pred vložitvijo vloge niso upravičeni, razen splošnih stroškov.

Vlogi se priloži izjavo, da se pred vložitvijo vloge na JR ni začelo z deli v okviru naložbe, ali popis že izvedenih del in stroškov.

- Izvajanje naložbe v **predelavo kmetijskih proizvodov** v **nekmetijske** proizvode se ne sme začeti pred vložitvijo vloge.

Upravičeni stroški

Upravičeni stroški so:

- a) stroški ureditve objektov;
 - b) stroški nakupa, **namestitve oziroma vgradnje** opreme, strojev in naprav za trženje ali predelavo, vključno z laboratorijsko tehnologijo in informacijsko-komunikacijske tehnologije;
 - c) prispevek v naravi (ureditev enostavnih in nezahtevnih objektov (na kmetiji));
 - č) splošni stroški - do vključno 10 % upravičenih stroškov naložbe, če so nastali od 1. 1. 2014.
- Splošni stroški so stroški pridobitve dokumentacije, izdelave poslovnega načrta, plačila za storitev svetovanja v zvezi z okoljsko in ekonomsko trajnostjo, nadzora, informiranja in obveščanja javnosti.

Opredelitev višine stroškov

Upoštevajo se zgornje višine upravičenih stroškov iz priloge.

- Za stroške, ki so v prilogi 17 razpisne dokumentacije, se k vlogi predloži eno ponudbo.
Če se uveljavljajo:
 - višji stroški - se upoštevajo vrednosti iz priloge;
 - nižji stroški - se upoštevajo vrednosti iz predložene ponudbe.
- Če stroški niso določeni v prilogi 17 razpisne dokumentacije (oprema, naprave) se mora k vlogi priložiti tri ponudbe. Upošteva se cenovno najugodnejšo ponudbo.

Opredelitev višine stroškov

- V katalogu stroškov so pri novogradnjah objektov vključena gradbeno obrtniška instalacijska dela, ki vključujejo vgrajeno opremo (pripadajoča oprema) zlasti elektro instalacije, strojne instalacije itd.
- Oprema (ali posamezni kos opreme) se upošteva le v primeru, če kapaciteta opreme, ki je predmet naložbe, ustreza kapaciteti navedene opreme pri objektu.
- Priznani stroški se nanašajo na eno etažo.

Neupravičeni stroški

Neupravičeni stroški so:

- stroški priprave vloge in zahtevka za izplačilo sredstev,
- plačilo davkov, carin, upravne takse,
- DDV,
- obresti na dolgove, bančne stroške in stroške garancij,
- stroški materiala, opreme ali drugih del pred oddajo vloge,
- nakup dostavnih in servisnih vozil,
- gradnja novih klavnic z letno zmogljivostjo nad 1.000 GVŽ,
- stroški nakupa rabljene opreme
- stroški obratnih sredstev.

Uporaba naložbe za drug namen

- Če kandidira za pridobitev sredstev za naložbe v ureditev objektov oziroma nakup pripadajoče opreme, ki se uporabljajo tudi **za druge namene**, se:
 - od vseh stroškov ureditve objekta kot upravičeni stroški priznajo le stroški v sorazmernem deležu glede na bruto tlorisno površino ali bruto prostornino objekta, ki je predmet podpore,
 - od vseh stroškov nakupa pripadajoče opreme kot upravičeni stroški priznajo le stroški v sorazmernem deležu glede na zmogljivost opreme, bruto tlorisno površino ali bruto prostornino objekta, ki je predmet podpore.

Del naložbe, delno sofinanciranje

- Če upravičenec kandidira za pridobitev sredstev za **del naložbe**, ki se nanaša na ureditev zahtevnega ali manj zahtevnega objekta, mora vlogi na javni razpis priložiti projektno dokumentacijo, iz katere je razvidno:
 - popis del in stroškov, ki se nanašajo na celotno naložbo,
 - popis vrednosti že izvedenih del in stroškov ter popis še neizvedenih del in stroškov in
 - ločen popis del in stroškov, s katerim se prijavlja.
- Že izvedena dela morajo biti zaključena v celoti in zanj pridobljena vsa upravna dovoljenja, ki se za tovrstno naložbo zahtevajo.

Presoja vpliva na okolje

- Presoja vplivov na okolje je sedaj sestavni del postopka za pridobitev gradbenega dovoljenja – ni dokazil pri vlogi.
- Če je naložba poseg v okolje in se nanaša na enostavni objekt ali opremo se vlogi na javni razpis priloži:
 - fotokopija okoljevarstvenega soglasja ali
 - fotokopija sklepa, da postopek PVO ni potreben ali
 - opis nameravanega posega v okolje (Vrsta posega v okolje, pri čemer se smiselno upošteva Priloga 1 Uredbe PVO) ter namen in vsebina nameravanega posega v okolje.

Ni več podaljšanja roka za pridobitev PVO po datumu zaprtja razpisa.

Finančna konstrukcija, predplačila

- Za zahtevne naložbe nad 200.000 EUR skupne priznane vrednosti upravičenec izkaže zaprtost finančne konstrukcije z izjavo banke.
- Če upravičenec uveljavi predplačilo v znesku do 30 % vrednosti javne podpore mora:
 - napovedati uveljavitev predplačila v vlogi na javni razpis,
 - uveljavljati v 30 dneh od prejema odločbe z vložitvijo zahtevka,
 - zahtevku priložiti bančno garancijo v višini 100 % predplačila.

Poslovni načrt

- Poslovni načrt se **ne zahteva** za naložbe nosilcev **majhnih kmetij**.
- Upoštevajo se podrobnejše vsebine iz Priloge 1 JR.
- Izdelan mora biti za ekonomsko dobo naložbe.
- Gospodarnost poslovanja je enaka kot v poročilu za 2018 za AJ PES (ni BON obrazca).
- Razviden mora biti prispevek k horizontalnim ciljem, če se uveljavljajo merila - naložbe so navedene v JR.
- Pomembna je točna navedba proizvodnega obsega zaradi izpolnjevanja 80 % proizvodnih zmogljivosti v 36 mesecih od datuma zadnjega izplačila sredstev.
- Upoštevajo se **vhodne surovine** na ravni KMG ali obrata, v katerem se izvaja naložba.

Merila

- Merila za ocenjevanje vlog so za:
 - nosilce majhnih kmetij (sklop A),
 - nosilce kmetij in dopolnilnih dejavnosti - enostavne in zahtevne naložbe (sklop A),
 - s.p. ali pravne osebe - enostavne in zahtevne naložbe (sklop B)
- Poudarek je na:
 - ekonomskem vidiku naložbe (povečanje prihodka, ISD, ekonomski učinek javnih sredstev, gospodarnosti poslovanja) in
 - prispevku k horizontalnim ciljem (varovanje okolja, inovacije in podnebne spremembe)
- Med vlogami, ki dosežejo vstopno mejo 30 odstotkov najvišjega možnega števila točk, se izberejo tiste, ki dosežejo višje število točk do porabe razpisanih sredstev.

Merila

- Gospodarnost poslovanja za leto 2018, merilo postane obveznost, še pet let po zadnjem izplačilu sredstev.
- Povečanje prihodka iz poslovanja kmetijskega gospodarstva za naložbe majhnih kmetij, merilo postane obveznost v dveh letih po zadnjem izplačilu sredstev.
- Prednostni sektorji predelave - naložba se nanaša na obrat, v katerem se opravlja oziroma se bo opravljala predelava ali trženja: sadje (brez vina in oljk), zelenjava, žito ali prašičje meso. Upošteva se delež količine vhodnih surovin iz enega od teh sektorjev pet let po zadnjem izplačilu sredstev.
- Vključenost v sheme kakovosti – dodana je zajamčena tradicionalna posebnost.

Merila

- Ureditev objektov z uporabo večjega deleža lesa
 - nadzemni del enostavnega ali nezahtevnega objekta je v celoti zgrajen iz lesenih konstrukcijskih elementov,
 - nadzemni del enostavnega ali nezahtevnega objekta je večinoma zgrajen iz lesenih konstrukcijskih elementov - vsaj 50 % prostornine vseh konstrukcijskih elementov

Dokazilo je izris tlorisa in prereza objekta z navedbo konstrukcijskih elementov (računalniški ali prostoročni izris) v A3 formatu.

Delež javne podpore

1. **Predelava ali trženje kmetijskih proizvodov**, končni proizvod predelave je kmetijski proizvod

Stopnja javne podpore je 30 % upravičenih stroškov naložbe, ki se lahko poveča za:

- 5 % za predelavo ali trženje ekološko pridelanih kmet. proizv.,
- 5 % v povečanje okoljske učinkovitosti,
- 5 % za predelavo, če je upravičenec vključen v ukrep dobrobit živali,
- 5 % za naložbe nosilca dopolnilne dejavnosti na kmetiji, ki ima naslov na OMD, če ima na teh območjih v uporabi vsaj 50 % vseh kmetijskih zemljišč,
- 10 % za naložbe, katerih sedež ali naslov oziroma lokacija naložbe se nahaja na problemskih območjih,
- 20 % za naložbe mladih kmetov.

Stopnje podpore ne smejo preseči 50 % upravičenih stroškov.

Delež javne podpore

2. Predelava kmetijskih proizvodov, končni proizvod je nekmetijski proizvod

Najvišja stopnja javne podpore je glede na regijo (in izdajo odločbe o pravici do sredstev) do:

	vzhod	zahod
kmetije, mikro, mala podj.	45 %	30 %
srednja podjetja	35 %	20 %
velika podjetja	25 %	10 %

Naložbe za proizvodnjo električne in toplotne energije ali za energetska učinkovitost:

- stopnja podpore je od 30 % do 50 % upravičenih stroškov,
- pomoč po pravilu de minimis ne sme preseči 200.000 EUR.

Dodeljena pomoč

- Najnižji znesek dodeljene pomoči znaša 5.000 evrov na vlogo.
- Najvišji znesek javne podpore, ki jo upravičenec lahko pridobi v celotnem programskem obdobju 2014–2020 iz naslova tega ukrepa (nepovratna sredstva in finančni instrumenti):
 - kmetija, mikropodjetje največ 1,5 mio EUR,
 - mala podjetja največ 3 mio EUR,
 - srednje, veliko podjetje največ 5 mio EUR.

Zahtevki za izplačilo sredstev

- **Največje** število zahtevkov za izplačilo sredstev:
 - en zahtevek za naložbe majhnih kmetij,
 - dva zahtevka za enostavne naložbe,
 - trije zahtevki za zahtevne naložbe.
- V primeru dveh ali več zahtevkov za izplačilo sredstev, mora biti zaključen del naložbe, ki predstavlja zaključeno vsebinsko oziroma tehnološko celoto.
- Računi in druga dokazila, ki se nanašajo na naložbo, se morajo glasiti na upravičenca.
- Upravičenec mora v koledarskem letu pred vložitvijo zadnjega zahtevka za izplačilo sredstev zagotavljati obseg dela v višini najmanj:
 - 0,5 PDM v primeru enostavnih naložb ter
 - 1,0 PDM v primeru zahtevnih naložb.
- Pri ugotavljanju obsega dela na kmetiji se upoštevajo vsi člani.

Izpolnjevanje obveznosti

- Upravičenec mora najpozneje v 36 mesecih od datuma zadnjega izplačila sredstev izpolniti vsaj 80 % proizvodnih zmogljivosti, načrtovanih v poslovnem načrtu. Upoštevajo se vhodne surovine za predelavo ali trženje kmetijskih proizvodov.
- Če gre za škodni dogodek, ki se ne šteje za višjo silo (kraja in uničenje ali poškodovanje opreme, mehanizacije, objektov, požar in drugi škodni dogodki) in ima lahko za posledico neizpolnitev obveznosti glede doseganja najmanj 80 % proizvodnih zmogljivosti, načrtovanih v poslovnem načrtu, se obdobje za izpolnitev lahko podaljša za največ 24 mesecev od nastanka tega dogodka.
- Če upravičenec ne izpolni obveznosti, mora vrniti del izplačanih sredstev.